

ДО ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

TO THE PROBLEM OF THE METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART IN THE PROCESS OF VOCAL TRAINING

Стаття присвячена актуальній проблемі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Увага акцентується на необхідності оновлення методологічного забезпечення формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті оновленої парадигми НУШ, нових освітніх стандартів і поліпарадигмальної орієнтації наукової та освітньої галузей. Відзначається, що завдання освіти щодо підготовки компетентних фахівців освітньої галузі, здатних працювати в мінливих умовах сьогодення, є одним з першорядних в педагогічній науці та практиці.

На основі теоретичного аналізу джерел обґрунтовано важливість методологічного забезпечення освітніх процесів як важливої підстави для визначення стратегічних орієнтирів у педагогічній діяльності учителів музичного мистецтва. Увагу сфокусовано на важливості формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва як складної багаторівневої структури, що складається з фахово значущих знань, умінь, педагогічного досвіду та особистісних якостей учителя музичного мистецтва. Особливе значення надається вокальній підготовці, яку визначено ключовим компонентом фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Розкрито роль та значення методологічного забезпечення в галузі вокальної освіти. Представлено результати порівняльного аналізу сучасних дисертаційних досліджень, дотичних питанням фахового становлення майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки, в яких науково обґрунтовано та експериментально доведено дієвість інноваційного методологічного забезпечення освітнього процесу в галузі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Пріоритетно вказано на вагу специфіки формування вокально-виконавської та вокально-викладацької складових фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, визначено інноваційні змістові аспекти її методологічної складової. Порівняння наукових підходів, презентованих в сучасних дисертаційних дослідженнях, засвідчують науково-теоретичну та практично-методичну значущість оновлення методологічного забезпечення формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Ключові слова: музичне мистецтво, майбутні вчителі мистецтва, музичного мистецтва, майбутні викладачі вокалу, освітній процес, вокальна підготовка, фахова компетентність, наукові підходи, методологічне забезпечення.

ментність, наукові підходи, методологічне забезпечення.

The article is devoted to topical issues of professional training of future teachers of musical art. This article also notes on the renovation of the methodological support for the process of forming the professional competence of future teachers of musical art. This definition is carried out in the context of the updated NUS paradigm, new educational standards and the paradigm of the educational field. The task of education to train competent specialists in the educational field is very important for pedagogical science and practice. Music teachers must be able to work in today's changing environment. On the basis of theoretical analysis of sources, the importance of methodological support of educational processes is substantiated. This is an important basis for determining the strategy of pedagogical activity of musical art teachers. Attention is focused on the importance of forming the professional competence of future teachers of musical art. This is a complex multi-level structure, which consists of professionally significant knowledge, skills, pedagogical experience, personal qualities of a musical art teacher. Particular importance is given to vocal training. It is defined as a key component of the professional competence of future teachers of musical art. The role and importance of methodological support in the field of vocal education is disclosed. There are the results of the theoretical analysis of modern dissertation research, which are related to the professional formation of future teachers of musical art in the process of vocal training. In these dissertations, the effectiveness of the updated understanding of the methodological support of the educational process is scientifically substantiated and experimentally proved. The choice of innovative approaches to vocal training of future teachers of musical art is also substantiated. In the context of vocal training, it is noted on the specifics of the formation of vocal-performing and vocal-teaching components of the professional competence of future teachers of musical art. The innovative content's aspects of its methodological component are defined. Comparison of scientific approaches, presented in modern dissertation research, confirms the scientific-theoretical and practical-methodological significance of methodological support's renovation for the formation of professional competence of future teachers of musical art.

Key words: musical art, future teachers of musical art, future teachers of art, future teachers of vocal, educational process, vocal training, professional competence, scientific approaches, methodological support.

УДК 378.011.3-051:78

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.8>

Кьон Н.Г.,

канд. пед. наук, професор,
завідувачка кафедри теорії
музики і вокалу
Південноукраїнського національного
педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського

Степанова Л.В.,

канд. пед. наук,
ст. викладач кафедри музичного
мистецтва і хореографії
Південноукраїнського національного
педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського

Толстова Н.М.,

канд. пед. наук,
ст. викладач кафедри
теорії музики і вокалу
Південноукраїнського національного
педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Важливою ознакою сьогодення є переосмислення та модернізація багатьох

сфер людської життєдіяльності, що також стосується і освіти, і педагогічної науки (як загальної, так і мистецької). Ці дві галузі – освіта та наука, мають нерозривні взаємозв'язки, які виникають

на перетині теоретичних та практичних потреб і завдань, спрямованих на оновлення освітнього простору та навчально-виховних процесів. Адже в умовах трансформації та модернізації освіти, з урахуванням нової концепції НУШ і нових стандартів середньої та вищої освіти виникає нагальна потреба в оновленні розуміння феномену фахової компетентності вчителя музичного мистецтва та пошуку новітніх підходів до її формування.

Сьогодні, в умовах поліпарадигмальної орієнтації освітнього простору, одне з головних завдань науки та вищої освіти полягає в підготовці конкурентоспроможних фахівців освітньої галузі, які володіють широким колом загальних та предметних знань, спеціальних умінь і навичок, мають розвинені особистісні та міжособистісні якості та здібності й здатні діяти в мінливих умовах тощо. Усе перераховане акумулюється в емке поняття – фахова компетентність.

У руслі зазначених тенденцій відбувається активне збагачення наукових підходів, які спрямовуються на вирішення проблем, пов'язаних із формуванням в студентів фахових компетенцій, що складають основу навчально-виховної діяльності педагога в сучасних умовах. Методологічне забезпечення освітнього процесу є важливим чинником визначення стратегічних освітніх орієнтирів, їхнього осмислення на засадах положень, обґрунтованих у межах філософських, культурологічних та психолого-педагогічних досліджень.

Ознайомлення вчителів мистецтва / музичного мистецтва з важливими напрацюваннями сучасних науковців у цих галузях має сприяти підвищенню рівня їхньої теоретико-методологічної підготовки та ефективності практичної діяльності. Важливим завданням у цьому аспекті є створення уявлень щодо цілісності та конвергентності багатофункціонального й багатофакторного процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, свідчить, що формування компетентностей майбутніх учителів є усталеною науково-педагогічною проблемою. Різні аспекти зазначеної проблеми висвітлюються в чисельній кількості досліджень. Термін «компетентність» уперше використав Н. Хомський, який трактував це поняття як особистісний досвід соціалізації та професійної діяльності індивідуума. Дж. Равен впроваджує «компетентність» в науковий дискурс та розширює галузевонаукове поле її використання. Теоретичне обґрунтування впровадження категорії «компетентність» в освітню галузь здійснено німецькими вченими Д. Мертенсом та А. Шелтеном. На їхню думку, нагальність нового терміну «компетентність» визначається назрілою потребою в конкретизації найсуттєвіших характеристик високого рівня підготовки студентів до майбутньої фахової діяльності, рівня знань, умінь, навичок та якостей, що були

здобуті, опановані або розвинені під час навчання в освітньому закладі. За А. Шелтеном, феномен компетентності розуміється як сукупність знань, навичок, вмінь та особистісних якостей, якими має оволодіти майбутній фахівець [15]. Д. Мертенсом доведено, що рівень оволодіння компетентністю визначається здатністю фахівця працювати в сучасних умовах, його готовністю адаптуватися до динамічних змін в роботі та спроможністю переходити від одного виду діяльності до іншої [14].

У вітчизняній педагогічній науці, феномен компетентності трактується науковцями як: системно нормативна характеристика спеціаліста освітньої галузі (І. Зязюн, В. Сластьонін та ін.), здатність педагога кваліфіковано виконувати професійні функції (І. Бех, Т. Сулима та ін.), здатність практично діяти, застосовуючи в різних ситуаціях набуті знання, уміння, навички та досвід (В. Химинець, О. Пометун та ін.). У працях науковців розробляються чільні положення компетентнісно-зорієнтованої освіти (Н. Бібік, Л. Ващенко, О. Локшина та ін.), визначаються провідні шляхи підвищення якості освітнього процесу (О. Олексюк, Г. Падалка, В. Свистун, В. Ягупов та ін.).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність певної кількості досліджень щодо формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, сьогодні означена проблема знову актуалізується та набуває інноваційного смислу на усіх етапах здобуття освіти. Тим більш, варто підкреслити важливість вокальної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, яка є ключовим компонентом його фахової компетентності. З огляду на зазначене, можна зауважити, що інноваційні шляхи розв'язання проблеми формування вокально-виконавського та вокально-викладацького компонентів фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва потребують оновленого змістовного наповнення її методологічної складової.

З урахуванням вищевказаного, у межах даної статті особливу увагу приділено розробці методологічного забезпечення в галузі вокальної освіти. Вибір зазначеного аспекту проблеми пояснюється тим, що у вокально-педагогіці практиці все ще віддається перевага емпіричним методам навчання співу, які є традиційними для цієї сфери діяльності. У зв'язку з чим, у значній кількості викладачів вокалу виникають певного роду ускладнення в переході до наукового осмислення й побудови своєї викладацької діяльності на засадах врахування теоретико-методологічних здобутків сучасної педагогічної науки щодо вибору найбільш ефективних наукових підходів у вокально-викладацькій діяльності.

Мета статті полягає у визначенні провідних векторів оновлення методологічних засад

сучасних досліджень у галузі музичної педагогіки. У контексті визначеної мети постає завдання висвітлити результати теоретичного аналізу сучасних досліджень у галузі музичної педагогіки, у яких обґрунтовуються інноваційні підходи до проблеми формування фахових компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Фахова компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва – це складне, багатоаспектне утворення, яке забезпечує екстраполяцію теоретичних знань та практичних умінь, здобутих студентами під час навчання у вищих, у педагогічну діяльність. З огляду на те, що становлення здобувачів освіти як майбутніх компетентних фахівців освітньої галузі є складним і довготривалим процесом, він не може залишатися поза увагою педагогів та науковців педагогічної галузі. З цих позицій, формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва являє собою актуальну науково-педагогічну проблему, яка вимагає не тільки вивчення її різноманітних аспектів, а й потребує на оновлення методологічного забезпечення такого роду досліджень.

У світлі положень Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті сучасні дослідники зосередили увагу на пошуках інноваційних підходів до вирішення проблем підготовки музично-педагогічних кадрів, зокрема фахівців-вокалістів. Саме таких підходів, які націлюють освітній процес на розвиток і самореалізацію кожного індивіда, на його здатність до творчості та життєдіяльності за умов ринкових відносин.

У пошуках наукових підходів до вирішення проблеми формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва неможливо обійти увагою дисертаційні розвідки суголосної тематики останніх років. У сучасних дослідженнях обґрунтовується доцільність використання методологічного потенціалу наукових підходів: культурологічного, технологічного, компетентнісного і творчого, що мають забезпечити ефективність формування технологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки (О. Москва) [5]; поліхудожнього, індивідуально-особистісного, технологічного, компаративного, рефлексивного, компетентнісного – щодо формування вокально-орфоепічної культури іноземних магістрантів (Лоу Яньхуа) [4]; соціокультурного, суб'єктного та технологічного – щодо формування вмінь художньо-творчої самоорганізації майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки (Хань Юйцень) [12]; міждисциплінарного, особистісно-діяльнісного, компетентнісного акмеологічного та культурологічного наукових підходів – щодо формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки (Лі Ліцюань) [3] тощо.

Т. Ткаченко, розробляючи теоретико-методичні основи формування вокально-звукової культури вчителя музики в ході професійної підготовки, використовує такі наукові підходи: гуманістичний (людина розглядається як неповторна унікальна цінність); особистісно-діяльнісний (цілісний образ сучасного вчителя, спроможного виконувати різноманітні види діяльності); культурологічний (самовизначення, самореалізації особистості в культурі); системний (усвідомлення професійної культури вчителя музики як певної педагогічної системи); компетентнісний (вокально-звукова культура як сукупність компетентностей); акмеологічний (орієнтація майбутнього вчителя музики на акмеорієнтований розвиток); інноваційний (творча позиція і впровадження новітніх педагогічних технологій у власній професійній діяльності) [10, с. 6].

Обґрунтування низки наукових підходів – гуманістичного, акмеологічного, індивідуально-особистісного, синергійного, герменевтичного, творчо-інноваційного запропоновано в дослідженні Ван Чень [1]. Учена запропонувала зазначені підходи для вирішення проблеми формування виконавського артистизму магістрантів у процесі їхньої вокально-фахової підготовки. На думку дослідниці, у підготовці магістрантів до вокально-викладацької діяльності гуманістичний підхід має спрямовувати освітній процес на розвиток унікальної творчої індивідуальності кожного студента, акмеологічний підхід – на послідовний саморозвиток і творчо-продуктивну самореалізацію у виконавському артистизмі, а індивідуально-особистісний – конкретизує гуманістичний та акмеологічний підходи щодо ефективного використання «природних властивостей співаків, їхнього всебічного розвитку, знаходження способів компенсації менш сильних сторін на тлі прояву відносно розвинених позитивних якостей, що зумовлює важливість застосування індивідуально-особистісного підходу до формування в студентів виконавського артистизму» [1, с. 90]. Важливо, що Ван Чень зосередила увагу на когерентності обраних наукових підходів. Зокрема, на засадах творчо-інноваційного підходу розробляються й застосовуються новітні й запозичені з інших видів мистецько-виконавської діяльності вміння та навички виконавського артистизму, які адаптовані до завдань досліджень. Гедоністичний підхід спрямовує на фасилітацію захоплення здобувачів вокальним мистецтвом, власною виконавською діяльністю, на стимуляцію на означених засадах цілеспрямованості й наполегливості магістрантів у досягненні акмеологічного рівня прояву виконавського артистизму [1, с. 100].

Серед оригінальних наукових підходів найбільш дотичним до проблеми формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва вважаємо культурологічно-контекстний. Цей підхід, на думку Ся Гаоян, визначає організацію

навчального змісту кожного конкретного заняття з історії музики, художньої культури та аналізу музичних творів, а також способи опанування художнього образу світу через сприйняття, і переживання, а потім і осмислення музичних образів як невіддільного атрибуту загальнокультурних процесів. У цьому зв'язку згадаємо положення контекстного навчання про те, що зазвичай інформація привласнюється особистістю в контексті її власних практичних дій, які наближені до предметного і соціального контекстів професійної праці. Отже, зміст навчальної діяльності китайських студентів слід проєктувати не тільки за логікою музичної педагогіки, а й за логікою майбутньої професії – вокального виконавства – у соціокультурному контексті діалогу «Схід – Захід». Це надає цілісності та особистісної значущості засвоєним знанням і умінням, системному опануванню доробків вокальних шкіл різних регіонів планети у процесі формування вокально-виконавської майстерності студентів з Китаю.

У такому руслі варто зауважити, що процес формування вокально-виконавської майстерності китайських здобувачів передбачає, між іншим, включення до навчального репертуару творів, що написані різноманітними мовами слов'янської та романо-германської групи, опанування орфоепіки яких передбачає кропітку працю. І більш за те, маємо підкреслити на важливості збагачення знань китайських студентів щодо особливостей європейських вокальних шкіл і, зокрема, цілеспрямованого розвитку фонематичного слуху в процесі набуття досвіду розрізнення специфіки вимови фонем, близьких за звучанням, які є незвичними для вуха студентів-іноземців (Н. Кьон) [2]. У контексті цього важливого аспекту вокальної освіти майбутніх учителів музичного мистецтва актуалізується проблема орфоепії, яка в дослідженнях мистецького профілю потребує свого методологічного обґрунтування й розв'язання в контексті інтернаціоналізації міжнародного простору вищої освіти. Зокрема, у дисертаційному дослідженні Лоу Яньхуа, присвяченого питанням формування вокально-орфоепічної культури іноземних магістрантів, остання визначається як необхідний компонент здатності до інтерпретації та стилістично-достовірного виконання інокультурних творів, а з цим визнається і провідна роль полікультурного, індивідуально-особистісного, технологічного, компаративістського, рефлексивного та компетентнісного наукових підходів [4].

Визнаючи важливість наявності в учителя музичного мистецтва значущість фахових якостей, таких як: здатність до художнього мислення та художньо-емоційного переживання, розвиненість художнього світогляду та ціннісних орієнтацій тощо, звертаємо увагу на художньо-ментальний підхід. У дослідженнях О. Ребрової, художня

ментальність визначається як особливого роду склад художнього мислення, розуміння, переживання та вираження, який є притаманним для індивідуумів та суспільства конкретної історичної епохи. Художньо-ментальний підхід обґрунтовується як найбільш дієвий для розвитку вищезазначених якостей, адже, забезпечує поєднання декількох впливових факторів, а саме: «...комунікативності фахового середовища навчання, ...регіональних цінностей та традицій, які системно не враховуються під час підготовки вчителя мистецтва...», також залучаються «...фактори полікультури та поліхудожності, координації взаємовпливу свідомого та позасвідомого, інтуїтивного та дослідницького в мистецькій творчості та художньо-педагогічному процесі, у цілому» [7, с. 27].

У ході теоретичного аналізу сучасних досліджень звернено увагу, що деякі дослідники прагнуть до вибудовування ієрархічної системи наукових підходів за принципом сходження від абстрактного до конкретного в думках. Так, Н. Овчаренко, розробляючи методологічну ієрархію обґрунтування теоретико-методологічних засад професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності, виокремлює в ній чотири рівні – філософський, загальнонауковий, конкретно науковий та технологічний, серед яких тільки два рівні охоплюють наукові підходи. На рівні загальнонаукової методології науки виокремлює компетентнісний, культурологічний та аксіологічний підходи до формування змісту освіти, а на рівні конкретно наукової методології – системний, особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний, культурологічний, аксіологічний, семіотичний, герменевтичний [6, с. 14].

Оригінальну ієрархію наукових підходів, урахування яких дозволяє обрати оптимальний напрямок у формуванні художньо-пізнавальної компетентності магістрантів-вокалістів, розробляє Чжу Юньжуй. Дослідник декларує «парадигмальну значущість компетентнісного підходу, наскрізну роль технологічно-інноваційного підходу та значущість настановних положень особистісно-персоналізованого й герменевтичного підходів» [13, с. 133].

Ідею ієрархічного розгалуження наукових підходів підтримують не всі науковці. Існує думка, що можна не вибудовувати ієрархію методологічних підходів, а розглядати їх як більш або менш важливі. Так, наприклад, у дослідженні Тао Жуй, присвяченій проблемі формування художньо-педагогічної майстерності майбутніх викладачів вокалу, обрані підходи доречно розподіляються на домінуючі (аксіологічний, компетентнісний, акмеологічний) і допоміжні (особистісний, інтердисциплінарний, герменевтичний, полікультурний, технологічний, творчо-діяльнісний, рефлексивний та комунікативний) [9, с. 115-116]. Виокремлення на окремих етапах дослідження домінуючих

підходів дозволило оптимізувати процес формування художньо-педагогічної майстерності майбутнього викладача вокалу. Застосування домінуювальних підходів не завадило науковцю додатково користатись широкою палітрою інших підходів. Так, завдяки інтердисциплінарному підходу в змісті підготовки викладачів-вокалістів відбувається інтеграція відомостей з різних галузей знання, яка сприяє формуванню в кожного з них власної цілісної й гармонійної картини світу. У той же час компаративний підхід спонукає китайських здобувачів порівнювати вокальні культури європейського та азійського регіонів, а рефлексивно-акмеологічний забезпечує розвиток їхніх навичок самооцінки, самоконтролю й самокорекції (там само).

У своєму дисертаційному дослідженні М. Томашівська ранжує методологічні підходи до вирішення проблеми формування професійної компетентності майбутніх учителів музики таким чином: за основні вважає компетентнісний, етнокультурний та особистісно-діяльнісний підходи, а за додаткові – аксіологічний та середовищний [11]. Характеризуючи основні підходи, учена зазначає, що використання компетентнісного підходу стає системоутворювальним фактором науково-педагогічних розвідок. Етнокультурний підхід дозволяє дослідниці окреслити значимість українського народного музичного мистецтва для формування професійної компетентності майбутніх учителів музики. Особистісно-діяльнісний підхід, на думку М. Томашівської, «відображає діяльнісний характер процесу формування професійної компетентності майбутніх учителів музики та необхідність з'ясувати особистісні характеристики формування означеної компетентності з використанням українського народного музичного мистецтва як засобу» (там само, с. 102).

Щодо проблеми формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва вважаємо необхідним розглянути окремо категорію педагогічної майстерності. У річищі концепцій театральної (К. Станіславський) й педагогічної (І. Зязюн) майстерності інтерес викликає пропозиція М. Суholової стосовно основних наукових підходів до розкриття сутності і способів забезпечення формування сценічного іміджу викладача вокалу. Учена виокремлює контекстний підхід, що передбачає систематизацію й узагальнення типів функціонування означеного іміджу в залежності від контексту його реалізації; функціональний підхід, згідно з яким рекомендується узгоджувати процес типізації іміджу за основними напрямками функціонування; креативний підхід, що декларує необхідність диференціації інструментарію задля вивчення першоджерел творчо-змістової характеристики іміджу [8]. Наголошено, що низка особистісно-професійних характеристик і архетипів становить основу формування означеного феномену, оскільки сценічний імідж мусить бути природним,

корисним вокалісту, відповідати його характеру, фаху, темпераменту, зовнішнім даним, створювати певну особисту чарівливість, що акумулює унікальне поєднання кращих якостей людини та її потужний інформаційно-творчий потенціал (там само). Очевидно, що обрані М. Суholовою підходи конкретизують загальнонаукові. У контексті проблеми формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва означені підходи можуть виступати як допоміжні. Це дає змогу доповнювати методіку формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва вказівками щодо педагогічного та сценічно-виконавського іміджу.

Висновки. На підставі результатів теоретичного аналізу наукових досліджень, методологічне забезпечення фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва визначено як складне утворення, стратегією якого є наукові підходи. Порівняння наукових підходів, що презентуються в сучасних дослідженнях, дотичних до зазначеної проблеми, засвідчує, що під час модернізації освітнього простору оновлення методологічного забезпечення фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва набуває науково-теоретичної та практично-методичної значущості. Також з'ясовано, що комплекс методологічних підходів має охоплювати усі аспекти освітнього процесу та забезпечувати цілісність і конвергенцію різних видів освітньої діяльності студентів, що дозволить останнім досягти усвідомленого ставлення до майбутньої професії, прагнення до піднесення особистісних фахових якостей та удосконалення предметних умінь і навичок.

Багатоаспектність фахової підготовки студентів в педагогічних ЗВО та багатовекторність освітніх завдань потребують цілеспрямованого методологічного забезпечення та усвідомленого відбору наукових підходів на засадах екстраполяції основних положень філософії, психології, фізіології, мистецької педагогіки в наукове поле музичної педагогіки (і зокрема вокальної педагогіки) крізь призму завдань предмету музичного мистецтва.

Подальші розвідки зазначеної проблеми цілеспрямовані на розробку важливих складових методологічного забезпечення – педагогічних принципів та спеціальних умов формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ван Чень. Методика формування виконавського артистизму учнів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. пед. наук : 13.00.02. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2017. 244 с.
2. Кьон Н. Г. Досвід формування вокально-орфоепічної культури іноземних магістрантів у процесі підго-

товки до фахової діяльності. Актуальні питання мистецької освіти та виховання. 2018. Вип. 2. С. 141-149. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/артов_2018_2_16

3. Лі Ліцюань. Формування методологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки. Дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук за спеціальністю 13.00.02 Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми, 2020. URL: https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/dis_2202e.pdf

4. Лоу Яньхуа. Наукові підходи та педагогічні принципи формування вокально-орфоепічної культури іноземних студентів – майбутніх викладачів вокалу. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2019. № 2. С. 53-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2019_2_8.

5. Москва О. М. Формування технологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки. Дис. на здоб. ... доктора філософії. Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса. 2021. URL: <https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2020/moskva/dis.pdf>

6. Овчаренко, Н. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності : дис. ... д-ра пед. наук : Криворізький педагогічний інститут Державного вищого навчального закладу «Криворізький національний університет». Кривий Ріг. 2016.

7. Реброва О. Є. Художньо-ментальний підхід у фаховому навчанні майбутнього вчителя хореографії. Науковий часопис нац. пед. ун-ту імені М. п. Драгоманова. Сер. 14: Теорія і методика мистецької освіти. Київ: Вид-во НПУ, 2014. Вип. 16 (21). С. 25–30.

8. Сухолова М.А. Педагогічні умови формування сценічного іміджу викладача вокалу у процесі професійної підготовки. Дис. на здоб. Наук.о ступ. доктора

філософії. Мукачівський державний університет, Мукачево, 2020.

9. Тао Жуй. Методика формування художньо-педагогічної майстерності майбутніх викладачів вокалу. Дис. на здоб. ... доктора філософії. Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса. 2022.

10. Ткаченко, Т. В. Теоретико-методичні основи формування вокальнозвучкової культури майбутнього вчителя музики у процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здоб. д-ра пед. наук. Київський національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2010.

11. Томашівська, М. Формування професійної компетентності майбутніх учителів музики засобами українського народного музичного мистецтва. Дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук. Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Т. Шевченка. Житомир. 2019. URL: http://eprints.zu.edu.ua/30399/1/avt_Tomashivska.pdf

12. Хань Юйцень Формування умінь художньо-творчої самоорганізації майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. / автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02. Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019.

13. Чжу Юньжуй. Формування художньо-пізнавальної компетентності майбутніх викладачів вокалу засобами інноваційних технологій. Дис. на здоб. ... доктора філософії. Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса. 2021.

14. Mertens D. Schluesselqualifikation. Thesen zur Schulung für eine Moderne Gesellschaft. Verlag W. Kohlhammer. Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz, 1974.

15. Schelten A. Einführung in die Berufspädagogik. Stuttgart. 1991.